

Wojciech Borkowski, Sławomir Sałaciński, Andrzej Ring, Iwona Borkowska

Krzemionki, gm. Bodzechów, woj. kieleckie, AZP 83-71/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 13-14

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Klonowice, st. 5
gm. Czersk, woj. bydgoskie

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
 w Bydgoszczy

Badania prowadziła B. Górską-Grabarczyk. Osada z elementami kultur leśnych. Późny mezolit i neolit.

*Literatura: *Komunikaty...*, s. 67-74.

Kowalewko, st. 3, gm. Oborniki, woj. poznańskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Krzemionki
gm. Bodzechów, woj. kieleckie
 AZP 83-71/—

Państwowe Muzeum Archeologiczne
 w Warszawie

Badaniami kierował dr Wojciech Borkowski. Uczestniczyli mgr mgr Sławomir Sałaciński, Andrzej Ring (fotograf), Iwona Borkowska (informatyk) oraz studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Finansowane przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Szesnasty sezon badań. Kopalnie krzemienia pasiastego. Neolit. Kultura amfor kulistych.

Badania stanowiły kontynuację programu rozpoczętego w poprzednim sezonie, mającego za cel rozpoznanie i rekonstrukcję napowierzchniowego otoczenia kopalni komorowej nr 7/610. Stanowi ono element zagospodarowania większej jednostki organizacyjnej odkrytej w wyniku analiz pola eksploatacyjnego. Jednostka ta ma zapewne charakter prawny i stanowi zgrupowanie siedmiu kopalń jednego typu na wydzielonym obszarze. Obiekt 7/610 jest ostatnim z grupy kopalń i jest chronologicznie najmłodszy. Posiada serię dat C₁₄ datujących go na ok. 3100 BC.

W sezonie 1994 skoncentrowano się na rejonie północno-wschodnim i wschodnim otoczenia kopalni. Odslonięto hałdę gruzową deponowaną na powierzchni pola, składającą się z materiału wydobywanego wyłącznie w czasie eksploatacji wyrobisk. W części na północny wschód od szybu hałda została zniszczona przez współczesną piwnicę wykopaną w gruzie i podłożu. Zniszczona przez korzenie drzew została także wierzchołkowa partia hałdy w kierunku na wschód od kopalni.

W roku bieżącym odsłonięto i odczyszczono 500 m² powierzchni. Stwierdzono, że deponowanie gruzu nie miało charakteru chaotycznego. Układano go w pakietach, usypując z promieniście odchodzących od szybu ścieżek. Pakiety zbudowane są w ten sposób, że duże płyty wapienne otaczają drobny gruz, uniemożliwiając osypywanie się go do wnętrza kopalni. Na ścieżkach w części szczytowej hałdy odkryto zagłębienia otoczone wieńcami dużych fragm. skały wapiennej. Interpretujemy je jako jarzma po drewnianych słupach, stanowiących podstawę konstrukcyjną dachu. Rekonstruowany na podstawie rozkładu śladów po słupach dach oparty był na siedmiu lub ośmiu palach i przykrywał hałdę aż poza jej maksymalne wzniesienie. Taka konstrukcja zabezpieczała kopalnię przed zalaniem wodą w trakcie opadów, która spływała swobodnie po zewnętrznym stoku hałdy.

W trakcie badań odczyszczono wlot studniska szybowego kopalni 7/610. Na poziomie pierwotnej powierzchni widoczny jest on jako wyraźne zaciemnienie i ma średnicę 3,2 m. Odpowiada to dokładnie średnicy studniska na głębokości 8 m. Wskazuje to na obecność w górnej partii szybu oszalowania ścian, gdyż w innym przypadku materiał podpowierzchniowy (piasek, glina z gruzem wapiennym, luźny gruz) wsypywałby się do wnętrza kopalni, a wlot studniska rozszerzałby się lejkowato.

Ponadto dokonano penetracji wyrobisk innych kopalń komorowych znajdujących się w obrębie badanej jednostki organizacyjnej. Ustalono chronologię względną na podstawie

kierunków przebić oraz pobrano 9 próbek węgla drzewnych do datowania C₁₄. Znalezione 2 kilofy górnicze krzemienne. Materiał zabytkowy (głównie odpady produkcyjne z wytwarzania siekier krzemiennych, 2 tłuki, 2 narzędzia górnicze i fragm. konkrecji) znajdują się w Dziale Neolitu, a dokumentacja w Dziale Dokumentacji Naukowej Państwowego Muzeum Archeologicznego.

Prace będą kontynuowane.

Leszczany, st. 3, gm. Żmudź, woj. chełmskie — patrz: wczesna epoka żelaza

**Linowo, st. 25
gm. Świecie nad Osą, woj. to-
ruńskie
AZP 31-47/160**

Uniwersytet Mikołaja Kopernika In-
stytut Archeologii i Etnologii w Toru-
niu

Badania prowadzili dr dr Stanisław Kukawka (autor sprawozdania) i Jolanta Małecka-Kukawka. Finansowane przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Trzeci sezon badań. Osada? kultury ceramiki wstęgowej rytej, osada kultury późnej ceramiki wstęgowej, osada kultury pucharów lejkowatych, osada? i grób kultury amfor kulistych, ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej.

Prace badawcze skoncentrowano w północnej części stanowiska. Przebadano powierzchnię 225 m² (18 wykopów 5 x 2,5 m). W części wykopów bezpośrednio pod warstwą orną zalegał gliniasty calec. W wykopach zlokalizowanych na łagodnym stoku stanowiska odsłonięto resztki warstwy z licznie występującym materiałem zabytkowym — głównie kultury pucharów lejkowatych (o miąższości do 25 cm). Pod nią, w niżej położonych wykopach zarejestrowano zbliżone utwory (o miąższości do 40–50 cm), lecz bez jakichkolwiek zabytków. Całość nawarstwień prezentuje silnie zniszczoną glebę płową. Trudny do określenia jest charakter warstwy z zabytkami. Jeśli byłaby to warstwa kulturowa, to należałoby przyjąć zniszczenie poziomów glebowych w wyższych partiach stanowiska jeszcze w neolicie. Być może wówczas należałoby przyjąć, że rejon stanowiska stanowiły pola uprawne społeczności kultury ceramiki wstęgowej rytej i/lub kultury późnej ceramiki wstęgowej (nie stwierdzono trwałych elementów zasiedlenia kultury ceramiki wstęgowej rytej i zaledwie 1 obiekt kultury późnej ceramiki wstęgowej — por. badania 1991 i 1992). Zabytki w warstwie nie są efektem wtórnej akumulacji w trakcie procesów denudacyjnych (występują w poziomie glebowym). Głębokość ich zalegania w warstwie glebowej jest trudna do wytłumaczenia. Twardość gruntu (w trakcie badań narzędziem codziennym był kilof) uniemożliwia przenikanie zabytków w głąb poziomu użytkowego. Nie można wykluczyć, że warstwa zabytkonośna jest skutkiem zniszczenia napowierzchniowych pozostałości osadnictwa przez późniejszą, bliżej chronologicznie nieokreśloną (nie nowożytną) orkę.

W przebadanych wykopach nie zarejestrowano pozostałości obiektów ziemnych. Analizując rozrzut ceramiki i krzemieni zgrupowanych niemal wyłącznie na przestrzeni 1 ara przypuszczać można, że zabudowa mieszkalna i gospodarcza miały charakter naziemny.

Z wykopów badawczych pozyskano 1 fragm. ceramiki kultury ceramiki wstęgowej rytej, 73 — kultury późnej ceramiki wstęgowej, 3278 — kultury pucharów lejkowatych i kilka kultury ceramiki sznurowej. Ponadto wydobyto 169 krzemieni, 2 przesiłki i ok. 80 grudek polepy. Materiały kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultury późnej ceramiki wstęgowej są mało charakterystyczne i nie wnoszą nowych treści do wiedzy o stanowisku. Zabytki kultury pucharów lejkowatych wiązać należy z jej II fazą na ziemi chełmińskiej. Jednocześnie wyraźnie różnią się one od pochodzących ze strefy południowej (badanej w 1991 i 1992 r.). Główną cechą różnicującą jest tu stosunkowo liczne występowanie (zarówno w zakresie technologicznym, jak i stylistycznym) ceramiki o cechach północno-wschodnich kultur subneolitycznych. Choć źródła z całego stanowiska (a ma ono ok.